

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Письмо з Відня.

З Відня пишуть нам під днем 18-го жовтня.

Нині відкрито 16. сесию парламента і нині представив ся новий кабінет обом палатам державної ради. Подробиости сего акту вам звісні. Звісна вам і програма нового правительства. Она обертає ся коло справи чесько-німецької і угорської угоди. Справу чесько-німецьку намірив гр. Клярі поладнати дорогою закону, для угорської угоди домагає предсідатель кабінету апробати. Ось і все!

Програма нового міністерства не зробила на парламенті ніякого вражіння. Правиця вислухала єї, винявши Чехів, з повним спокоєм. Лівиця рівнож мовчала. Гр. Клярі відчитав свою програму і єї не нагороджено ні одним оплеском, ні одним слівцем одобрення. Холод повіяв по цілім парламенті. Чому? — легко догадати ся. Гр. Клярі не висказав в свій річ австрійської мисли і тому не заіграв нікого. Наколи парламентарна машина рушилась з місця і на першій засіданню не віджила обструкція, то причину сеї прояви не можна тукати в програмі правительства, а лише в тім, що сторонництва парламентарні рішились вижити розвою дальшої акції нового кабінету.

Позитивним кроком наперед першого засідання був вибір президента д-ра Віктора Фукса мимо сьмішного протесту Шенерера і однодушне ухваленє внесення д-ра Енгля, провідника молодческого клубу, на відкрите дебати над програмою правительства. Дебата ся почне ся мабуть вже на другім засіданню в п'ятницю. О скільки можна догадуватись, возьмуть в ній участь всі парламентарні сторонництва. Дебата буде дуже оживлена. Здає ся, що поодинокі бесідники розкриють всі гріхи австрійських

кабінетів супроти австрійських народів основно і дуже широко. Національне питання вирине спять на верх і то з такою інтенсивністю, як ще ніколи. Чехи дуже роз'ярені, а побіч них і ті Славяни, над котрими дотеперішні правительства переходили до дневного порядку. У Чехів, полудневих Славян і Русинів утвердилось пересвідчення, що в сій хвили не можна полівити правительству, доки оно не рішить ся, національне питання в цілій Австрії вивести на чисту воду. Гр. Клярі мусить зробити стара рача з всіма національними сторонництвами. В противнім случаю годі буде надіятись полагоди угорської угоди.

Вість, що д-рови Біліньському заказало «коло» польске дати почин до управлєння язикових відносин в цілій Австрії, у всіх краях коронних — на жаль — потверджує ся. Поляки боять ся рускої справи, боять ся уступств в користь руского народу. Як би не руска справа, то «коло» переняло би може на себе почестну ролю мирителя. В «колі» не дебатовано ще вправді над сим питанням, але рішаючи мєнери «кола» веліли на свою руку д-рови Біліньському сховати єго язиковий еляборат, а ждати на акцію правительства в тім напрямі...

По нашій думці, факт сей не скріпить солідарности правиці, а може буде навіть першим товчком до єї розбиття. Факт сей стоїть і в яркій суперечности з програмою правиці, де сказано, що правиця «подбає о переведенє рівноправности всіх австрійських народів». Доки була обструкція в державній раді, доти можна було звинятись, що не було і догідної пори до переведення програми правиці. Нині підстава до такого оправдування себе відпала. Нині як-раз лучає ся для правиці нагода, вивязати ся з даного слова. Здає ся, що Чехи, «Союз» і католицькі людювці будуть мусіли в тій справі виручити поль-

ске «коло» і дати почин до управлєння язикового питання у всіх коронних краях на свою руку.

Можу вам також донести, що дехто з лівиці приготував вже внесенє, з домаганєм, щоби правительство знесло розпорядженя язикові для Галичини з 1869 року. Чи те внесенє не кине злого світла на польске «коло»? — подумайте самі.

Нині відбуде «Союз» засіданє в справі вибору віцепрезидентів і дебати над програмовою річю гр. Клярого. Здає ся, що «Союз» визначить кількох бесідників до тої дебати.

Непокій.

В останнім часі замітити можна було в польській прасі певний непокій. Перші єго симптоми можна було побачити по офіціальнім зголошеню димісії кабінету гр. Туна. Частина членів польского кола рада була понхати коло в рамена Німців і хвилево годі було зорієнтувати ся, чи справді політика сеї германофільської частини не побідить. Побюювались того Чехи. Они вправді вірили, що доки президентом кола буде Яворський, доти не так легко дасть ся коло перевести на сторону німецької лівиці, але з другої сторони потерпали, чи і Яворского не виведе з рівноваги який Wink von oben і не заведе разом з колом в ряди Німців. Побюювались сего Чехи і з їх табору виїшов тогди голос, печатаний в «Information», який ми свого часу навели, а котрого квінтесенцією було: «схочуть Поляки перейти на сторону Німців і нас зрадити, то ми їх випередимо і помиримо ся з Німцями!» Сей голос, а рівночасно голос Кайцля, що також вказував на можливість помирення Чехів з Німцями, дали перший товчок до занепокоєня в польскім таборі, що з сторонництва, надаючого тон в політиці, міг нараз стати п'ятим колесом у воза. Непокій сей устав, коли коло польске з солідаризовало ся з правицею і рішило в ній витривати до кінця.

2

ГЕНРИК ПОНТОПІДАН.

РАЙ.

(Далі).

Сиділи тут у своїй малій, низькій кімнатці тихо, та працювали вічно з невтомим жаром, поки не почало розвиднювати ся. Ганна прядла. Семен плів плетівки, або вирізував дерев'яні ложки. А вечорами, коли кінчив ся короткий день, читали при слабім світлі пів розділу зі святаго Письма, закинь полягали спати.

У літі забирав їм город всі вільні хвилі. Кожний цаль землі використано тут зі знанєм і піклівитістю. Було тут багато малих, приворних приладів, що їх Семен із справжнім таланом до механічних робіт, який не легко подибаємо у людей слабого розуму, приладжував або до захорони дерев від вітрів, або до відстрашування птиць від ягід, або до звернення сонця на цвіт.

Та все то: плетівки, дерев'яні ложки, мід, цвіти, овочі — все до найменшої, найпростійшої ягідки збирали сумлінно і Ганна продавала се у суботу на торзі у найближчій містечку, аби побільшити вагу червоного, на дровах зро-

бленого мішка, що лежав захований у сіннику та який випорожнювано до два кожної днини виплати.

Так жили шість літ бездітні.

На сьомому році прийшла на світ донька та принесла собі імя Евлялії.

Другого року здавало ся Ганні, що є знова у иньшій стані. Але по якомусь часі показало ся, що ошибла ся.

Сесе відкрите, що давнійше було би для неї пільгою, тепер зажурило її. Коли доробили ся вже чогось, бажали собі гуртка дітий, що радували би ся враз із ними їхнім щастєм. Тож сесе відкрите було би їй гірко зажурило, коли би не иньший, важний випадок, що проключив ся у тім самім часі та станув на першій пляні.

Прийшла як раз остання виплата.

Щаслива хвилина, про яку так довго мріяли, на яку так гірко працювали — надійшла.

З чутем на причуд святачнім вижидали тої днини. Здавало ся, немов би годі було їм повірити, що була справді так близько. Ніч перед сим не могли спати зі зворушення та вже у другій годині досвіта встав Семен і загорнув ся у святачну одіж до міста. Ганна вештада ся з червоними очима, помагала йому одягати ся, та коли із поза верхів побачила у останнє його сурдут, в як го великий внутрішній

кишені лежало двісті добре зашитих корон, похилила ся над малою, сплячою Евлялією та заридала сильним плачем.

З полудня, коли Семен вкінці вернув ся, і заявив рухом голови, що вже скінчило ся, здавало ся їм обоім, немов би кругом них була якась порожнеча. Аби звеличати сесю днину, застала Ганна печеного оселедця з квашеною капустою, але ні одно з них не хотіло їсти і не заговорили до себе майже ані одного слова.

По хвилині виїшли до городу, де все аж горіло від цвітів; відси завернули у поля, кинули оком на гарні лани жита, на корови, що пасли ся на конюшині, та вивці на узгір'ю. Полє, кінє з довгою гривою був тут також; немов скрадаючи ся виїмила Ганна кусник хліба з кишені і подала йому.

Всею кругом таке чарівне, всею говорило їм про скінчену боротьбу і про нове житє, богате в благословєнства, на які, як їм тепер здавало ся, не заслужили цілком.

У вечері засіли враз на лавці, яку збив Семен та поставив перед хатою, зі згляду на нове житє, яким мали зажити від тепер. Він набив собі поважно тютюном нову люльку з блискучою накривкою, яку купив собі перед полуднем у місті, а втягаючи поволи в себе дим,

Настав перехідний кабінет ґр. Кляроґо. Має він на цілі помирити правницю з лівницею, а евентуально промостити дорогу до утворення коаліційного кабінету. На конференції з Чехами заявив ґр. Клярі, що радби видіти кабінет зложений з Німців і Чехів, «а колиб ще, додав ґр. Клярі, засів в міністерстві Поляк, то спокій в державі був би забезпечений». І знов побачили ми другий симптом занепокоєня в частині польської праси. «ґр. Клярі хоче нам дати лише місце міністра для Галичини!» почав кликати краківський «Głos Narodu». «ґр. Клярі витворює займаючу ситуацію, спеціально для польського кола, на котрім тепер мусить терпіти шкіра. По доволітній політиці льояльності, гірко оно подумати, що за хвилю можна найти ся за дверима. Вправді нині є більшість, є союз з Чехами, але хтож перевидить будучність? Чехи мають свою національну програму, свої цілі і жаданя, які ставлять від літ консеквентно і рішучо, а сьвідомість тих жадань зробила їх могутчою силою, з якою кожде правительство числити ся мусить. Тому усміхає ся до них ґр. Клярі, манить їх, тому готов він бути речником чешко-німецької згоди. В тім стані річий можливим єсть і се, що Німці готові узнати чешкі постуляти, а тогди устане для Чехів причина опонованя правительству. А Поляки? Ой недалеко завела, бо ніколи не вела далеко політика кола польського... В тій хвилі мимоволі приходить на гадку епоха, коли польське коло належало до почестної коаліції з німецькою лівницею і коли тогдішній бенефіціар кола, Щепановський був генеральним бексидником парламенту за удержанем стану облоги в Празі. Страх бере на гадку, щоби Чехи не хотіли собі того пригадати, і щоби в своїй політиці не почали вести ся на взір польського кола «зглядами висшої політики», чого би їм навіть коло за зле брати не могло». Свої заміти против польського кола кінчить краківський дневник покликком, щоби коло польське витревало в союзі з славянськими послами, а політиці ґр. Клярі протиставило політику рішучу, здецидовану, політику чину і жадань, оборону не інтересів монархії, але передовсім інтересів власного краю і народа.

Не минуло кілька день, а настала в польській прасі нова причина непокою, викликана виїздом ґр. Пінїнського і маршалка ґр. Баденього до Відня. «Dziennik polski» велить собі телеграфувати з Кракова: «В тутешніх, добре поінформованих кругах політичних думають, що покликане намістника і маршалка краєвого до Відня, єсть передпослідною пробою з сторони кабінету ґр. Клярі, щоби польське коло зневолити до уступств. Послідною пробою має бути грозьба розвязаня парламенту. Панує ту пересвідчене, що ані ґр. Пінїнський, ані ґр. Бадені не приложать руки до того, щоби виконати пресию на коло, а через то ослабити его становиско в краю і державі. Край домагає ся енергії і з відразою відверне ся від уступств. В кон-

дивив ся уважно на філюючі низько облаки; після його гадки так треба уживати життя.

Ганна схоплювала ся де-коли, рвала агрес до фартуха, то знов сідала, аби його з'єсти. Старала ся однак не думати про те, кілька дістала би за його на торзі у місті. На грудях припняла собі свіжжу зірвану рожу.

Від часу до часу дивили ся на себе і усміхали ся, Очі Ганни були все вохкі, а Семен улекшив де-коли своїм переповненому серцю словами у яких крила ся глибока гадка.

— Но, но — і от сидимо собі, Ганно.

Пізнійше однак взяла верх їхня радість, і вони сьміяли ся раз-у-раз сводбійше. Нарешті почала Ганна в нападі шаленої пустоти кидати лупинами агресу на Семена. Зразу сидів та слухав сього спокійно, але небагом почав її у відповідь колоти легонько кінцем цибуха від люльки у бік і ласкочати під пахами. Ударила його по руді та сьміяла ся добродушно. Нараз він зловив її за оба лікті та хотів перевернути враз. Боронила ся кріпко, копаючи черевиками.

Се бавило їх. На такі жарти немали досі вільної хвилі. А коли сонце зайшло цілком, вони пішли до хати та цілували ся так горячо і довго, якби вернули ся їм щасливі молоді літа.

(Далі буде).

сервативних сферах думають, що коли би ґр. Клярі загрозив розвязанем ради державної, ґр. Пінїнський відновить жаданем дименсії. Вість подана «Dziennik-ом», викликала в одній частині польської праси, зближеної до кола, непокій, в прасі людовців радість і надію на будучий вибір, або в одній і другій заперечення віродостойности сеї вісті. «Gazeta Narodowa» назвала ту вість казкою, причім додала: «Загроза розвязаня парламенту не могла кола польського перелякати. При нових виборах чисельно коло ослаблене не буде. Ся коло не бажає нових виборів, то не з страху утрати значнійшої частини мандатів, але щоби в краю не потребувала відбувати ся виборча агітація, що ані моральних, ані матеріяльних користей нашій суспільности не приносить. Загрозою розвязаня парламенту можуть бути занепокоєні одні німецькі ліберали, в котрих будьто би імени ґр. Клярі обняв правлене...» По сїм запереченю опінії в польській прасі знов успокоїла ся. Всеж той частий непокій над міру знаменний. Сьвідчить він про брак віри в постійність польського кола, про обаву перед всякими Wink-ами von oben, а ще може більше про обаву перед «виборчою агітацією» і хто знає, чи не в значнійшій мірі про получений з нею результат нових виборів.

АРХІЕРЕЙСКЕ ПОСЛАНІЄ Преосв. Еп. А. Шептицького.

Андрей Шептицкий

Божою Милостию і сьв. Апостольского Престола благословенем
ЕПИСКОП СТАНИСЛАВІВСКИЙ

Вірним Епархії

Поздоровлене в Бозі і Архіерейске благословеніє!

(Далі).

Поправляйте протє, о скілько можете, свою долю, але не нарікайте на провидіне Боже! Стережіть ся квасу задрости і пожаданя чужого добра, бо Господь приказав: «Не пожелай добра ближнего твоего» (Ісход. 20, 47 — 10-та заповідь Бога). То значить, можеш бажати собі такого самого добра, як він має, але не вільно тобі смутити ся з его добра, ані хотіти єму відобрати.

Коли сеї заповіді не заховаєте, до більшого добра не дійдете, а доля ваша буде для вас ще прикрійша; бо кожде терпіне лекше, коли приймає ся его з підданем волі Божій. Бажайте собі поправи свої долі і о неї моліть ся, але не сподівайтесь того, що неможливе, бо сподіваючи ся річий неможливих, стратите охоту до праці над тим, що можливе. Однак до богатства суспільність не дійде без правдивої просьвіти і без неї легко то, що має, стратить. Длятого то справедливо цїнять собі науку і просьвіту. Бо наука для висших верств суспільности є силою не в однім взгляді більшою, чим богатства. Нарід котрий має учених, здобуває собі у иньших признанє і честь і люди з ним рахувати ся мусять. Для людей по селах є просьвіта першою майже потребою — нарід темний легко марнує все, що має, дає ся ошукувати на кождім місци — є неприступним для кождої, навіть найліпшої гадки; навіть своєї сьвятої віри не знає і найгрубшими поганьськими забобонами єї цеує. Для того Ісус Христос і Его сьвята Церква не суть чужими для науки і просьвіти. Христос себе самого сьвітлом називає: «Азъ єсмь свѣтъ міру: хождй по мнѣ, не имать ходити во тмѣ, но имать свѣтъ животный.» (Іоан. 8, 12). Я єсмь сьвітлом сьвіта; хто вступав в мої сліди, не буде ходити в темноті, но буде мати сьвітло життя. Називає себе правдою: «Азъ єсмь путь, истина и животъ.» (Іоан. 14, 6). Я єсмь дорогою, правдою і житєм. Ученикам своїм приказує бути синами сьвітлости: «Да сынове свѣта будете.» (Іоаннъ 12, 36). Він прийшов на сьвіт і на се родив ся, щоби сьвідчити о правді: «Азъ на сіє родихся и на сіє прийдохъ въ міръ, да свидѣтельствую истину.» (Іоаннъ 17, 37). В науці своїй відкинує ся до любови правди: «Всякъ, иже єсть отъ истины, послушаєтъ гласа моего.» (Іоаннъ 18, 37) Кождий, хто іде правдою, слухає мого голосу. Він в кінци найважнійший хосен своєї науки — свободу, приписує правді: «Истина свободить

вы», пізнанє правди освободить вас від гріха, від смерти вічної.

Тому й не дивно, що наука Ісуса Христа причинила ся до безнастанного поступу людської культури. Она колись висвободила людей від тьми поганьства, поганьської розпусти і найдикших забобонів і стала підставою нової нашої культури. Се признають навіть ті, що не суть Христовими учениками, коли тільки без упередження дивлять ся на его діло. І в нашім народі рускім доперва зі сьвітлом Християнства зачала ся правдива культура, а в цілій нашій історії не найдемо епохи більшого, а так наглого поступу в культурі і просьвіті, як за часу св. Володимира, коли то Русь приняла Християнство.

Христова наука працею віків не вичерпала своєї сили культурної. Она носить в собі дотепер черезмірну силу поступу і просьвіти. І кождий, хотій би заблуканий на бездорожжя невірри, хто з любови до правди єї щиро шукає, той скорше або пізнійше найде Христа. І в наших часах Церков Христова помагає людям в їх змаганях над здобутєм просьвіти і тішить ся з кожного добутку в яким небудь ділі науки або культури. І я з нею тішу ся з ревної праці над наукою і просьвітою, котру розвиває наш нарід й до сеї праці в будучности заохочую.

Здобувайте собі просьвіту, братя мої рідні, працюйте над нею усильно, цїніть собі єї, лиш памятайте, що наука правдива не може противити ся науці Христа, як правда правді противити ся не може, бо наука не є предці нічим иньшим, як тільки пізнанєм правди, а наука Христова є правдою. Закладайте братя мої, по селах читальні, захоронки для дітей, дбайте о се, щоби діти ходили до школи, але стережіть ся — закликаю вас Богом живим — стережіть ся всякої науки, що противись ся науці Христа. Така наука, се лож і темнота, а просьвіта правдива. Тримайте ся сильно сьвятої нашої віри католицької, бо по за нею нема спасеня!

Ви, що працюєте безпосередно над вихованем молодіжи, старайте ся о просьвіченє їх розуму, но не менше о убогородненє їх сердець.

Давайте молодіжи таку просьвіту, котра би їх научила не лиш теорії, але також і практики життя. Учїть їх жити. Звертайте їх бажаня і охоту до того, що є підставою богатства і сили народної. Нехай вже молоді діти учать ся любити свою землю, нехай учать ся лучше при ній працювати. Нехай вже молоді діти учать ся любити свою землю, нехай учать ся лучше при ній працювати. Нехай будучі покоління возьмуть в свої руки торгівлю і промисел, бо слабобою завжди є суспільність, що свого промислу не має, убогою суспільність, з котрої торгують чужинці. Не ся суспільність щаслива і богата, котра численних має теоритиків, але ся, котра в кождім напрямі сама собі вистарчає. Виразляйте в молодіжи самостійність, індивідуальність, учїть їх на себе більше числити, ніж на других, не оглядати ся на поміч правительства і краю, але власною ініціативою дорабляти ся самостійного биту.

НОВИНКИ.

— Женитьба кн. Фердинанда де Есте. Мимо заперечень «N. Wiener Tagblatt-у» угорські часописи потверджують вість про се, що наслідник австрійського престолоа, кн. Фердинанд де Есте наміряє оженити ся з ґр. Зденкою Хотек і що цісар на се супруже позволив. Про уєлієв, будьтоби поставлене цісарем, щоби князь на случай своєї женитьби зрік ся прав до престолоа, нема мови. Наслідство престолоа в Австрії є управильнене домовим законом габсбургської династії, а на Угорщині праґматичною санкцією. Архикнязь Фердинанд де Есте має право до престолоа навіть в тім разі, колиби оженив ся з ґр. Хотек, лише его діти з того супружя були би виключені від наслідства престолоа. Угорський закон не знає ріжниць в супружю членів династії і рівнодушною єсть річию, чи архикнязь пошлюбить княжну крові, чи сповнить мезаліанс. Легальні діти короля Угорщини суть управнені до наслідства без огляду на походженє матери. В Австрії за те діти матери, що не є княгинєю по крові, виключені від наслідства престолоа. Щоби запобічи всяким конфліктам, що в будучности могли би повстати з тих ріжних приписів, жадають будапештєнські дневники, щоби справа наслідства престолоа в Австрії і Угорщині на один спосіб була управильнена, а то або через предложенє угорському

соймови австрійського домового закону, або через зміну сего закону відповідно до приписів угорського закону о наслідстві престолоа.

— **Демонстрації в Чехах.** В Требіш (на Мораві) відбули ся демонстрації против знесення язикових розпоряджень на більші розміри. Мусіла в справу вдатися жандармерія, що скоро привернула спокій. Ув'язнено чотири особи. — Як довідуємо ся з урядових доносень, відбули ся демонстрації з закрускою антисемітською в Ічині, Молодім Болеславі, Чаславі, Кутній Горі, Новім Місті, Ракошніцях, Лунах, Стракошніцях і Нових Стракошніцях. В Лунах повибивано в жидівських домах понад 60 шиб. До привернення і удержання порядку вислано там 25 жандармів. З Стракошніць і Нових Стракошніць доносять, що в часі демонстрацій позамазувано на почтових скринках написи і цісарські орли. — Дирекція поліції в Празі оголосила вчора пополудни відозву, в котрій остерігає перед дальшими ексцесами і заповідає, що в цілі удержання порядку і спокою готова ужити найострішших средств. В Прераві, Богушовицях і Коетині прийшло знов до розрухів з закрускою антисемітською. В Прераві перетягала улицями по зборах товпа, зложена з трех тисяч осіб і співала пісні, або викрикувала. З огляду, що жандармерія не було подостатком, зажадано відділу кавалерії. Коли на драгонів кинено з товпи стріляючі кульки, коні їх почали полошити ся. Кілька осіб, потручених сполошеними кінями, упало на землю і легко покалічило ся. Один з демонстрантів, що мав кинути на драгона камінем, дістав удар шаблею. На заряджене старости відкликано кавалерію. На Жеротинській площі повибивано в жидівських домах всі вікна. — В Празі була вчора на площі св. Вячеслава знов сильніша фреквенція людей, але до демонстрацій поважніших не прийшло. Ув'язнено 8 осіб, між ними двох хлопців, що перед кінною жандармерією кидали стріляючі кульки. — В Угорській Градці повибивано рівнож вікна в жидівських домах.

— **Клуб Русинів** устроює в суботу 21. жовтня вечірні з танцями на дохід молодого артиста М. Б., ученика «Товариства для розвою рускої штуки». Вступ на салю 50 кр. Добровільні датки приймає ся з подякою.

— **3 руско-народного театру.** В Коломиї відіграє театр: в суботу 21-го с. м. «Бідне дівча»; в неділю 22-го «Нещасне кохання»; в второк 24-го «Попихайло»; в четвер 26-го «Ямарі»; в суботу 28-го «Малка Шварценкоф»; в неділю 29-го «Наші переселенці»; в второк 31-го «Баби»; в четвер 2-го падолиста «Сербин»; в суботу 4-го «Циганський барон»; в неділю 5-го «Чумаки» (половина доходу на «Народний Дім в Коломиї»); в второк 7-го «За хлібом» (на «Шкільну Поміч в Коломиї»).

— **Львівський університет.** До 14. с. м. вписало ся на тутешній університет всіх слухачів 1623. Зі сього числа припадає на теологічний відділ 272 студентів, а в сім числі 59 надзвичайних, на лікарський відділ 119 враз із 2 надзвичайними, на філософський відділ 229 студентів, а всім числі 83 надзвичайних, у більшій часті студенток. На правничий 1003, в тім числі 18 надзвичайних студентів. В повіванню з попереднім роком приплив молодіжи на лікарський відділ в доволі слабкий, бо на I. курс вписало ся лише 17 студентів.

— **Убийство з перед 10 років.** Перед десятима роками застрівив ся в Тернополі старий кавалер 50-літній мушкетер Гілле Шперлінг, головний доставник коней для війська і загальнолюблений в цілім Тернополі і призваний великим богачем. Тоді то говорили собі люди тихцем, що Шперлінг згинув смертю не самоубийника і вказувано навіть на якесь індивідуум, що виплинуло небаром яко гандляр коней і властитель земського майна на Угорщині. Тепер пишуть, що власті в Тернополі є на сліді убийці.

— **Піднесенє офіцерських пенсій** має наступити з новим роком. Тому буде вставлений в бюджет кредит чотирох мільонів зр. Тепер будуть побирати: підпоручники 840 зр. місто давніших 600 зр.; поручники 1020 зр. (місто 720); капітани II. класи 1200 зр. (місто 900); капітани I. класи 1500 зр. (місто 1200); майори 2004 зр. (місто 1680 зр.); з підполковників дістане четверта часть 3000 зр., а три чверти частий 2700 зр. (місто 2100 зр.); полковники 3600 зр. (місто 3000 зр.); генерал-майори 5700 зр. (місто 4200 зр.); маршалок польний 7008 зр. (місто 6300 зр.). Крім сеї платні будуть офіцери, як давніші, побирати платню на помешканє, меблі і службу.

— **Подібний до львівського процесу** о крадіжці в касі ощадности, веде ся тепер процес в Москві, хоть що правда в мініятурі. На лаві обвинених засіли бувші директори московського кредитового товариства: Адольф Геріке, Сергій Шильдбах, Іван Гречухін і Мих. Михайлов. Пятій обжалованим, Ів. Цветухін умер в цвітні сего року. Свідків і експертів вівзвано близько 150. Акт обвинення закидає обжалованим ріжні неправні операції при давано кредиту. Так прим. в маю 1889 року пані Погорская просила о уділенє їй додаткового кредиту в виду конечности

дальшої будови домів. Майно її оцінено на 16.500 рублів і в червні видано їй додатковий кредит на суму 4.500 рублів. В падолисті сего самого року продано реальність Погорської на ліцитації за суму 3.212 рублів, отже за ціну низшу від додаткового кредиту. Таких примірів наводять акт обвинення 17. Дальше закидає акт обвинення на підставі зізнань Семеновича обжалованим директорам побиране хабарів. Семенович хотів затагнути на свій дім, що нїс 18.000 рублів річного доходу, позичку дев'ять тисяч рублів. Зажадано від него, щоби дав таксаторови від себе три тисячі рублів, бо инакше позички не дістане. Семенович жадаю відмовив і позички не дістав. Інший свідок, Плятонов, оповідав факт купна дому, що в актах товариства ухивив за мурований, а в дійстности був дерев'яним і на половину зігнилим... Але се все дурниці! Про такі процеси не варта писати. Московским директорам банків треба би йти на науку до Галичини. Тут, як крадуть, то мільони!

— **102-літний старик.** До краківської поліції зголосив ся вчора кріпкий старик, що числив уже 102 р. життя. Він відбув угорську кампанію, а по її укінченню перейшов до Туреччини і Царгороду і працював там по більшій часті у фабриках цукру. Послїдними часами вибрав ся до Єрусалима, аби розглянути ся за роботою. Однак не найшов її там і вернув ся до Галичини. По дорозі украдено єму 600 франків, які заощадав собі. По тій причині найшов ся у труднім положенню, а коли прибув до Кракова, просив дирекцію поліції, аби виробила єму вільну карту до Львова, де хоче постарати ся о пашпорт і виїхати або до Росії на роботу, або до Пенсу, до дому убогих.

— **Виділ «Селянської Ради в Долині»** повідомляє населенє повіту долиньського, що повітове народне віче відбуде ся в Долині в сали ради повітової дня 2. падолиста (в четвер) с. р. Програма віча слїдуєча: 1) О год. 9. рано Служба Божа в міській церкві. 2) О год. 11. отворенє віча предісдателем Ради. 3) Реферат економічний. 4) Посольське справозданє о. Небилонця, посла до сойму з повіту долиньського. 5) Ставленє внесенє, резолюцій, інтерпеляцій і пр. учасниками віча. 6) Замкненє віча. — В вічу возьме участь делегат «Підгірської Спільки» з Станиславова, уповноміцнений до збираня уділів і приминаня вписів в члени «Підгірської Спільки».

— **Емігранта до Америки** в віці 19 років придержала краківська поліція, не найшла однак при нїм ніяких грошей. Можна догадувати ся, що еміграційні агітатори винайшли вже новий спосіб хованя грошей.

— **Вражіння з побуту Брандеса у Львові.** В послїднім числі «Громадського голосу» пише д. М. П. ось що про сю справу: Статю Брандеса про Львів, про котру ми свого часу згадували і котра вийшла тепер особно книжкою, досить остро критикує п. М. W. у 40 ч. «Tygodnia» (додаток до «Kurjera Lwowskiego»). Критик закидає тай доказує авторови, що він не знає того, про що взяв ся писати. На закид Брандеса, що Поляки неслухно ненавидять Жидів (Брандес — Жид) п. М. W. каже, що як би він знав жидівську господарку по селах, то переконав би ся, що ще менше знає про Галичину ніж сам признає. Про поступок Брандеса з Русинами, критик каже так: «Niemniej opaczne ma pojęcie Brandes o stosunku naszym do Rusinów, skoro sądzi, że gdyby był wziął udział w uroczystości literackiej bratniego nam plemienia, „ten krok, byłby uważany przez Polaków za rodzaj zdrady z jego strony“. Rozuwa też kurtoazję swą dla tych, co go „podejmują“, tak daleko, że mimo dwukrotnie daną Rusinom obietnicę, nie idzie do nich». Підносимо се перше критичне і чесне слово польське про статю Брандеса про Львів та поступок єго з Русинами; воно тим цїнніше, що Брандес зробив так головню через статю Ів. Франка про Міцкевича. Видко, що люде, подібні п. М. W. вищі від ураз, хоть би й як великих, і не належать до тих Поляків, котрі таке понаговорювали Брандесови на Русинів-Українців.

— **Готель під мійським надзором.** В Греноблї в Франції існує готель під мійським надзором. Горожани вибирають раду з 15 осіб, що визнає сто місць до надзору над готелем. Готель складає ся з девяти будинків, що стоять довкола великого подвір'я. На партері поміщені ідальня, що містить 400 осіб. Ціни дуже приступні. Так прим. літра зупи, або порція ярини коштує на наші гроші 6 кр., чверть фунта мяса або риби 9 кр., чверть літри вина, або десерт також 6 кр. Реставрація видає обіди для всіх учеників в місті, а крім того обідає там 1200 осіб старших щоденно. Ціни, без огляду на дорожші, або дешевші провіант, зістають без зміни, бо заробок з ліпших часів відкладає заряд на гірші часи.

— **Публична читальня в Гамбурзі.** З днем 1. жовтня с. р. вітворено в Гамбурзі публичну читальню і позичальню книжок. Средства на кошта закупуна творів зібрано в дорозі публичних складок, а держава жертвувала на сю ціль старий будинок давного заставничого банку. Кни-

гозбір нової читальні гамбургської обіймає де-сять тисяч томів найліпших сучасних праць на поли всіх наук і штуки, та сто двадцять часописий. Фреквенція в новій читальні зараз від першої хвилі отвореня була так численна, що перейшла всякі оцікування. В першій тиждні відвідало чотири великі салі читальні 3336 осіб. В виду так численної участі публики льокаль показав ся за малим. Рішено тому вибудувати нове, величаве поміщенє на читальню. Нове поміщенє стане рівнож коштом публичних складок. За позичанє книжок не платить ся в читальні нічого.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних у Львові** оповіщує: З днем отвореня руху на залїзницї льокальній Краків-Коцмирів входить в житє додаток V. до обов'язуючих від 1. січня 1898 постанов регулямінових і тариф для перевозу осіб, пакунків, посилок експресових і псів на залїзницях льокальних в Галичині і на Буковині, позостаючих в зарядї держави. Ціна сего додатку 10 сотиків.

— **Дрібні вісті.** Вінчанє п. Миколи Лопатяка, укінченого богослова з п. Евгеною Чайковскою відбуде ся в домі родичів пані молодої, в Педільниці (стація і почта: Нижанковичі) дня 29. с. м. — Дня 14. і 15. падав у скільських горах сніг.

Наука, штука, література.

Українсько-руська Видавнича Спілька почала видавати II. серію: «Національна бібліотека». I. Книжка сеї серії вже вийшла: Кароль Кавцкі: «Народність і її початки з додатком В. Будзиносського». — Ціна брош. пр. 30 кр.

Телеграми.

Відень, 20. жовтня. Вчора відбули всі клуби правиці засіданє в справі вибору віцепрезидентів, почім нараджував ся езекутивний комітет правиці. Тут поставили Молодочехи внесенє, щоби з огляду на програму гр. Клярі правиця не уступила в нічим Німцям і звернули на се увагу, що на случай, коли би Ферянчіч не був вибраний, то в президії палати не засівби ані один Славянин. В тім дусі повзята ухвала перейшла лише більшістю голосів, бо члени їмецкого, католицкого сторонництва не прихилили ся до внесеня що стремить до відкинення постуляту правиці. В виду се заходить обави, коли би не прийшло до порозуміння між правицею, що Німці-католики віддадуть чисті картки. В такім разі голосували би з правиці лише Поляки, Чехи і християнсько-славянський союз, а з другої сторони ціла лівця солідарно; можливий тому вибір д-ра Праде. — Ферянчіч зрезигнував з своєї кандидатури, тому рішено поставити кандидатуру Леріні.

Прага, 20. жовтня. Ческі дневники обговорюють з великим огірненєм заяву гр. Клярі. Politik кпить ся з гр. Клярі за то, що він назвав свій кабінет неутральним в 24. годин по знесеню язикових розпоряджень.

Капштадт, 20. жовтня. Англійські властимитові задержали призначену для трансваальського правительства пересилку грошеву 150.000 суверенів і перетранспортували її під охороною узброєної ескорти до банку Стандард.

Послїдні вісті.

В парламенті прийшло нині до вибору I-го віцепрезидента. Німці обставали при виборі дра Праде. Ферянчіч зрезигнував рішучо. Щоби не допустити до вибору дра Праде і не розбивати голосів серед правиці, а головню католиків Німців висунено кандидатуру д-ра Пентака, що одержав 197 голосів, против 165, що упали на дра Праде.

Засіданє триває дальше.

Накладом

«українсько-руської видавничої спільки»

вийшли досі:

1. Стефан Ковалів: Дезертир . . .	брош. 60	опр. 80	кр.
2. Іван Франко: Поєми . . .	» 60	» 70	»
3. Ольга Кобилянська: Поко́ра . . .	» 50	» 70	»
4. Гю де Мопсан: Дика пані . . .	» 45	» 65	»
5. Іван Франко: Полуйка . . .	» 50	» 70	»
6. Наталія Кобринська: Дух часу . . .	» 60	» 80	»
7. Кнут Гамсун: Голод . . .	» 90	» 110	»
8. Леся Українка: Думи і мрії . . .	» 60	» 80	»
9. Ст. Ковалів: Громадські промисловці . . .	» 60	» 80	»

Адрес: Львів, Чарнецького 26.

З а м к н е н є р а х у н к і в
Т о в а р и с т в а в з а ї м н и х у б е з п е ч е н ь в К р а к о в і

Відділу отневого і градового

за час від 1-го червня 1898 року до 31. марта 1899 року.

Рахунок зисків і страт з відділу огневого і градового за час від 1. Цвітня 1898 до 31. марта 1899.

[illegible]